

**โครงการตำบลจัดการสุขภาพ ในการเฝ้าระวัง ป้องกัน แก้ไขปัญหาโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี
(OVCCA) พื้นที่ตำบลฝายแก้ว อำเภอภูเพียง จังหวัดน่าน ปีงบประมาณ ๒๕๖๙**

หน่วยงานที่รับผิดชอบ : สำนักงานสาธารณสุขอำเภอภูเพียง

๑. นายวิฑริส ธงเงิน	ตำแหน่ง	นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ	หัวหน้าโครงการ
๒. นางอัมรา ปะนันโต	ตำแหน่ง	เจ้าพนักงานสาธารณสุข	คณะผู้ดำเนินการ
๓. นางรุจิพันธ์ อินไชย	ตำแหน่ง	เจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี	คณะผู้ดำเนินการ

หลักการและเหตุผล

โรคพยาธิใบไม้ตับเป็นปัญหาสาธารณสุขที่สำคัญของประเทศไทย โดยเฉพาะในพื้นที่ภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สาเหตุสำคัญเกิดจากการบริโภคปลาน้ำจืดดิบหรือสุกๆ ดิบๆ ที่มีตัวอ่อนของพยาธิใบไม้ตับ (Opisthorchis viverrini) เมื่อเข้าสู่ร่างกายจะอาศัยอยู่ในท่อน้ำดีของตับ ส่งผลให้เกิดการอักเสบเรื้อรัง และเพิ่มความเสี่ยงต่อการเกิดโรคมะเร็งท่อน้ำดี ซึ่งเป็นโรคที่มีอัตราการเสียชีวิตสูง กระทรวงสาธารณสุขได้ ดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ OVCCA (Opisthorchiasis and Cholangiocarcinoma Control and Elimination Program) เพื่อควบคุมและลดปัญหาพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี โดยเน้นการสร้างความรู้ด้านสุขภาพ (Health Literacy) ให้กับประชาชนกลุ่มเสี่ยงควบคู่กับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การบริโภคอาหารและการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพ เช่น การลดการบริโภคปลาดิบ การจัดการสิ่งปฏิกูลที่ถูกสุขลักษณะและการมีส่วนร่วมของชุมชน จากการเฝ้าระวังในพื้นที่ฝายแก้ว อำเภอภูเพียง จังหวัดน่าน พบว่าประชาชนบางส่วนยังมี พฤติกรรมเสี่ยงในการบริโภคอาหารประเภทปลาดิบหรือสุกๆ ดิบๆ รวมถึงยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโรค พยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี ดังนั้นสำนักงานสาธารณสุขอำเภอภูเพียง จึงได้จัดทำโครงการเสริมสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพและการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพในการแก้ไข ปัญหาพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดีในพื้นที่ตำบลฝายแก้ว เพื่อให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจ สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพ ลดปัจจัยเสี่ยงและร่วมกันสร้างสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพในชุมชน อันจะนำไปสู่การลดปัญหาพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดีในระยะยาว

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อเสริมสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพเกี่ยวกับโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดีให้กับประชาชนกลุ่มเสี่ยงในพื้นที่ตำบลฝายแก้ว อำเภอภูเพียง จังหวัดน่าน
๒. เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนมีพฤติกรรมการบริโภคอาหารที่ปลอดภัย ลดการบริโภคปลาสุกๆดิบๆ

ความสอดคล้องกับนโยบายกระทรวงสาธารณสุข/ ยุทธศาสตร์/ Area based

๑. ยุทธศาสตร์กระทรวงสาธารณสุข ยุทธศาสตร์ที่ ๑ ด้านการส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรค คุ่มครองผู้บริโภคเป็นเลิศ (PP&P Excellence)
๒. Area based : พื้นที่ ๓๐ จังหวัดเสี่ยงสูง (ภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ) ที่มีความชุกของการตรวจพบพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี

ขั้นตอนการดำเนินการ

๑. ประชุมวางแผนการดำเนินงานร่วมกับภาคีเครือข่ายและผู้นำชุมชน
๒. คัดเลือกประชาชนกลุ่มเสี่ยงในพื้นที่เข้าร่วมกิจกรรม จำนวน ๓๐ คน
๓. ประเมินความรอบรู้ด้านสุขภาพโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดีในกลุ่มเป้าหมาย
๔. ออกแบบและจัดกิจกรรมอบรมให้ความรู้เรื่อง
 - สถานการณ์โรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี
 - วงจรชีวิตของพยาธิใบไม้ตับและการติดต่อของโรค
 - พฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดโรค (ตามผลการประเมินส่วนขาด)
 - แนวทางการป้องกันโรคและการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพ
 - จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัด

สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพ

๕. ติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน

กลุ่มเป้าหมาย

๑. คณะทำงานตำบลจัดการสุขภาพ จำนวน ๑๐ คน
๒. ประชาชนกลุ่มเสี่ยงในพื้นที่ตำบลฝายแก้ว อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดน่าน จำนวน ๓๐ คน

ระยะเวลาดำเนินการ ระหว่างเดือน เมษายน - สิงหาคม ๒๕๖๙

ระยะเวลาดำเนินการที่ ๑ -ประชุมวางแผนดำเนินงาน จำนวน ๑ วัน ช่วงเดือนเมษายน- พฤษภาคม ๒๕๖๙

ระยะเวลาดำเนินการที่ ๒ -อบรมให้ความรู้ จำนวน ๑ วัน ช่วงเดือน พฤษภาคม ๒๕๖๙

สถานที่ดำเนินการ .. ห้องประชุมสำนักงานสาธารณสุขอำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดน่าน

งบประมาณ

ใช้งบประมาณจาก ผลผลิต : ยุทธศาสตร์เสริมสร้างให้คนมีสุขภาพที่ดี โครงการพระราชดำริและเฉลิมพระเกียรติ (๒๑๐๐๒๓๔๐๐๑๘๐๐๔๑๐๐๐๐๙) กิจกรรมสนับสนุนการดำเนินงานตามโครงการพระราชดำริ และเฉลิมพระเกียรติ (๒๑๐๐๒๖๘๘๒๒๘๒๐๐๐๐๐) งบเงินอุดหนุน “โครงการปลอดพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดีเพื่อคนไทยสุขภาพดี พื้นที่จังหวัดน่าน ปีงบประมาณ ๒๕๖๙” จำนวน ๗,๐๐๐.-บาท (เจ็ดพันบาทถ้วน) โดยมีเงื่อนไขการเบิกจ่ายงบประมาณคือสามารถถัวเฉลี่ยจ่ายระหว่างรายการค่าใช้จ่ายได้ และรายละเอียดค่าใช้จ่าย ดังนี้

กิจกรรมที่ ๑ ประชุมวางแผนการดำเนินงานร่วมกับภาคีเครือข่ายและผู้นำชุมชน ดังนี้

* ค่าอาหารกลางวัน ๑๐ คน X ๑ มื้อ ๆ ละ ๗๐ บาท ๗๐๐ บาท

* ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม ๑๐ คน X ๒ มื้อ ๆ ละ ๓๕ บาท ๗๐๐ บาท รวมเป็นเงิน ๑,๔๐๐ บาท

กิจกรรมที่ ๒ อบรมให้ความรู้และสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพ โรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี ดังนี้

* ค่าตอบแทนวิทยากรบรรยาย ๑ คน X ๕ ชั่วโมง ๆ ละ ๒๘๐ บาท ๑,๔๐๐ บาท

* ค่าอาหารกลางวัน ๓๐ คน X ๑ มื้อ ๆ ละ ๗๐ บาท

* ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม ๓๐ คน X ๒ มื้อ ๆ ละ ๓๕ บาท ๒,๑๐๐ บาท ๒,๑๐๐ บาท รวมเป็น

เงิน ๕,๖๐๐ บาท

รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๗,๐๐๐.-บาท (เจ็ดพันบาทถ้วน)

ตัวชี้วัดความสำเร็จ

- ร้อยละ ๘๐ ของผู้เข้าร่วมอบรมมีความรู้เกี่ยวกับโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดีเพิ่มขึ้น
- ร้อยละ ๗๐ ของผู้เข้าร่วมอบรมมีความตั้งใจปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกรรมการบริโภคอาหารที่ปลอดภัย

การติดตามและประเมินผลโครงการ

- ร้อยละ ๘๐ ของผู้เข้าร่วมอบรมมีความรู้เกี่ยวกับโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดีเพิ่มขึ้น

วิธีประเมิน : ประเมินจากคะแนนที่ได้จากการสอบวัดความรู้หลังการอบรมเทียบกับคะแนนที่ได้จากการสอบ วัดความรู้ก่อนการอบรมโดยนับเฉพาะผู้ที่ มีค่าคะแนนเพิ่มขึ้นและคิดเป็นร้อยละเทียบกับจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามวัดความรู้ก่อนและหลังทั้งหมด

เครื่องมือที่ใช้ : แบบสอบวัดความรู้ก่อน – หลังการอบรม ที่ออกโดยวิทยากรผู้บรรยาย

- ร้อยละ ๗๐ ของผู้เข้าร่วมอบรมมีความตั้งใจปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกรรมการบริโภคอาหารที่ปลอดภัย

วิธีประเมิน : ประเมินจากการตอบคำถามในแบบวัดความรู้หลังการอบรม (เพิ่มข้อคำถามเกี่ยวกับความตั้งใจ ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม) โดยนับเฉพาะผู้ที่ตั้งใจจะปรับเปลี่ยนพฤติกรรม” และคิดเป็นร้อยละเทียบกับจำนวน ผู้เข้าร่วมกิจกรรมทั้งหมด

เครื่องมือที่ใช้ : แบบสอบวัดความตั้งใจปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ภายหลังการอบรม

๑๒. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- ประชาชนกลุ่มเสี่ยงในพื้นที่มีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดีมากขึ้น ผู้เสนอโครงการ
- ประชาชนสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกรรมการบริโภคอาหาร ลดการบริโภคปลาดิบหรือสุกๆ ดิบๆ
- ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพ ลดปัจจัยเสี่ยงของโรคพยาธิใบไม้ตับ
- อัตราการติดเชื้อพยาธิใบไม้ตับในพื้นที่มีแนวโน้มลดลง

(นายวิฑูรย์ ฐาเงิน.)

ตำแหน่ง .นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ

ผู้เสนอโครงการ

(นายนิคม สุนทร)

ตำแหน่ง ...สาธารณสุขอำเภอภูเพียง

ผู้เห็นชอบโครงการ

(.....)

ตำแหน่ง

ผู้อนุมัติโครงการ

ระเบียบวาระการประชุม
วางแผนการดำเนินงานโครงการตำบลจัดการสุขภาพ ในการเฝ้าระวัง ป้องกัน แก้ไขปัญหา โรคพยาธิใบไม้ตับ
และมะเร็งท่อน้ำดี (OVCCA) ตำบลฝายแก้ว อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดน่าน ปีงบประมาณ ๒๕๖๙
ร่วมกับภาคีเครือข่ายและผู้นำชุมชน
วันที่ เมษายน ๒๕๖๙
ณ ห้องประชุมสำนักงานสาธารณสุขอำเภอกุฉินารายณ์

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องประธานแจ้งให้ที่ประชุมทราบ

.....

ระเบียบวาระที่ ๒ เรื่องเสนอให้ที่ประชุมทราบ

๒.๑

๒.๒

๒.๓

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องเสนอให้ที่ประชุมพิจารณา

๓.๑

๓.๒

๓.๓ พิจารณารับรองแผนปฏิบัติการโครงการตำบลจัดการสุขภาพฯ และการมอบหมายภารกิจ

๓.๔

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องอื่นๆ

.....

หมายเหตุ (๑) พักรับประทานอาหารกลางวัน เวลา ๑๒.๐๐ – ๑๓.๐๐ น.

(๒) พักรับประทานอาหารว่างและเครื่องดื่ม ๑๕ นาที เวลา ๑๐.๐๐ น. และ ๑๔.๐๐ น.

(๓) กลุ่มเป้าหมายเข้าร่วมประชุม ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ สสอ./ รพช./ รพ.สต./ สสช./ อปท./

ศธ./ อสม./ ผู้นำชุมชน ฯลฯ รวม ๑๐ คน

กำหนดการ
อบรมให้ความรู้และสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพ โรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี (OVCCA) โครงการ
ตำบลจัดการสุขภาพ ในการเฝ้าระวัง ป้องกัน แก้ไขปัญหาโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี
พื้นที่ตำบลฝายแก้ว อำเภอภูเพียง จังหวัดน่าน ปีงบประมาณ ๒๕๖๙
วันที่ พฤษภาคม ๒๕๖๙
ณ ห้องประชุมสำนักงานสาธารณสุขอำเภอภูเพียง

เวลา	กิจกรรม / หัวข้อการประชุมฯ
๐๘.๐๐ – ๐๘.๔๕ น. :	ลงทะเบียนผู้เข้าร่วมอบรม และ ทำแบบสอบถามรู้ก่อนการอบรม (Pretest)
๐๘.๔๕ – ๐๙.๐๐ น. :	พิธีเปิดการอบรมฯ กล่าวรายงาน โดย นายวิฑูรย์ ธงเงิน หัวหน้ากลุ่มงานพัฒนาวิชาการและคุณภาพบริการ สำนักงานสาธารณสุขอำเภอภูเพียง เปิดการอบรมฯ โดย นายนิคม สุนทร สาธารณสุขอำเภอภูเพียง บรรยาย เรื่อง
๐๙.๐๐ – ๑๒.๐๐ น. :	- สถานการณ์โรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี - วงจรชีวิตของพยาธิใบไม้ตับและการติดต่อของโรค โดย..นายวิฑูรย์ ธงเงิน นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ บรรยาย เรื่อง
๑๓.๐๐ – ๑๕.๐๐ น. :	- พฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดโรค (ตามผลการประเมินส่วนขาด) - แนวทางการป้องกันโรคและการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพ - จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัด สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพ
๑๕.๐๐ – ๑๖.๓๐ น. :	โดย..นายวิฑูรย์ ธงเงิน นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ ทำแบบสอบถามรู้หลังการอบรม (Posttest) : ทำแบบแสดงเจตจำนงค์ในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพ : ปิดการอบรมฯ

หมายเหตุ : พักรับประทานอาหารกลางวัน เวลา ๑๒.๐๐ – ๑๓.๐๐ น.
: พักรับประทานอาหารว่างและเครื่องดื่ม ๑๕ นาที เวลา ๑๐.๐๐ น. และ ๑๔.๐๐ น.